

Rum Siyasileri Tanımak (9/9)

İçeriği Yazan: [Ata ATUN](#) [1] Zaman: Pzt, 24/02/2014 - 23:46

Referans İçerik: [Rum Siyasileri Tanımak \(8/9\)](#) [2]

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

8. bölümün devamı...

Rum Ortodoks Kilisesi

Siyasi görüşü ve Söylemleri: Yunan (Helen) Milliyetçisi

Kıbrıs Rum siyasi arenasında en çok taraftarı olan ve neredeyse oyların tümünü etkileyebilen ve yönlendirebilen dini bir kuruluştur.

Rum Ortodoks Kilisesinin onayını ve takdisini almayan hiçbir siyasi partinin veya da politikacının siyasi ömrü, siyaseten ne kadar güçlü olursa olsun uzun olmamıştır. Kıbrıslı Rumların 4. Cumhurbaşkanı ve DISY'in kurucusu Glafkos Klerides'in babası "Ioannis Kleridis", 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Makarios'a karşı aday olabilecek kadar siyaseten güçlü olmasına rağmen, hem seçimi kaybetmiş, hem de siyaset dünyasından adeta silinmiştir.

Rum Ortodoks Kilisesi, Osmanlı döneminde padişahların Başpiskoposlara verdikleri yetkilerle "Etnarh" yani Dini ve Siyasi Lider kimliği altında Rum nüfusu üzerindeki etkilerini aralıksız ve gittikçe artan bir güç ile günümüze değin sürdürmüştür ve halen de sürdürmektedir.

Bu nedenle de Yunanistan'da yer alan 1821 Mora isyanının devamını aynı dönem içinde Kıbrıs Rum dini yaşamının merkezi olan Trodos dağlarındaki Çikkos Kilisesi ile Lefkoşa sur içindeki Fenoromeno Kilisesi gerçekleştirmek istemiş ve dini liderler olarak Rum halkını isyana teşvik etme hazırlıklarına başlamışlardır.

1821 yılında Vali Küçük Mehmet bu hazırlıkları fark edince, özellikle Fenoromeno Kilisesinde yaptırdığı araştırmada Filiki Eteryaya ait çok sayıda barut fiçileri ile silahlar bulununca dini lider olan Başpiskopos Kiprianos ile 7 yardımcısını, özür ve af dilemeyi reddettikleri için asmak ve kellelerini kesmek zorunda kalmıştır.

Aynı paralelde İstanbul'daki Fener Patrikhanesi de Osmanlı devleti başkentinde bir isyan hazırlığına ön ayak olmuş ve daha başlamadan bastırılan isyan sonunda Fener Patriği Grigorios V. ile Efes, Ahyolu ve İzmit metropolitleri, 22 Nisan 1821'de Fener meydanında Patrikhane'nin orta kapısı önünde idam edilmişlerdir. Daha sonra bunlara Terkos, Edirne ve Selanik metropolitleri de eklenmiştir. Bugün hala Fener Patrikhanesi'ne giriş için kullanılan kapı, hizmetkârların kapısıdır ve Grigorios V.'in önünde idam edildiği kapı olan ana kapı da o günden beridir kullanılmamaktadır. Bu kapının adı idamdan sonra "Kin Kapısı" olarak anılmaya başlanmıştır.

Rum Ortodoks dünyasında kilise bu denli yaşamın içindedir ve Rum halkı üzerinde de etkin bir güce sahiptir.

İngiliz döneminde ortadan kaldırılan Etnarh'lık makamı ve yetkileri, kağıt üzerinde olmasa bile manevi olarak Makarios tarafından 1950 yılında tekrar hortlatılmıştır.

1950 yılında Başpiskopos seçileceği vaadi ile Lisansüstü eğitimini tamamladığı Boston'dan Kıbrıs'a getirtilerek Başpiskopos yapılan Makarios, içindeki politik eğilimlerin etkisi ile de Başpiskoposluğu siyasi liderlik ile birleştirmeyi tekrar başarmış ve "Etnarh" olarak Kiliseyi fiilen politikanın ve kanlı eylemlerin içine sokmayı başarmıştır.

1955 yılında kurulan tedhiş örgütü EOKA tüm gücünü ve yetkilerini ilk başta hep kiliseden almış, ayakta kalmayı başarinca da, bu defa destek Yunanistan'dan gelmiştir.

Genelde Kilise politikanın ana parametrelerini belirler ve hiçbir politikacı bu "Kırmızı çizgilerin" dışına çıkamaz. 21. yüzyılda olmamıza rağmen Rum halkı üzerinde kilisenin dini baskısı hala daha aynen Ortaçağdaki gibi devam etmektedir. Kıbrıs'ta müzakereler, Rum Ortodoks Kilisesi onay vermediği müddetçe asla sonuçlanamaz.

Kıbrıs Rum tarafındaki "Siyasi Yapılanmayı" ve Kıbrıslı Rumların Kıbrıs konusuna bakışını anlatan bu yazı dizisini okuduktan sonra okuyucularım, çok daha net bir şekilde "Kıbrıs Müzakereleri"nin niçin 50 yıldır süregelmekte olduğunu çok daha iyi anlayacaklardır... SON

Prof. Dr. Ata ATUN

ata.atun@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [3]

Kaynak URL (12/05/2024 - 08:23 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/makale/rum-siyasileri-tanimak-99>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/ata-atun>

[2] <http://www.politikadergisi.com/makale/rum-siyasileri-tanimak-89>

[3] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>